

Prinsipper, retningslinjer og rutiner for oppfølging av kap. 285, post 53

I Prop. 1 S (2020-2021) har regjeringen justert de tre prinsippene for kap. 285, post 53 (53-posten). De tre prinsippene er:

1. 53-posten skal bidra til oppfølging av regjeringens forskningspolitiske prioriteringer i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.
2. 53-posten skal gi fleksibilitet til å gjennomføre langsiktige endringer i forskningssystemet. Midler på posten kan for eksempel virke sammen med satsinger fra andre departementer i en oppstartsfase. Posten skal virke mobiliserende, ikke kompensierende for departementene.
3. 53-posten skal bidra til å støtte og bygge opp forskning av høy vitenskapelig kvalitet og forskning med høy relevans.

Videre har regjeringen fastsatt tre overordnede retningslinjer for hva som skal finansieres på posten:

- I. Langsiktige strukturelle, sektoroverskridende innsatsområder, for eksempel senterordninger og stimulerings tiltak for deltakelse i EUs rammeprogrammer.
- II. Langsiktige og brede tematiske innsatsområder, herunder områder som omfatter flere av langtidsplanens mål og prioriteringer. De tematiske innsatsområdene vil bli vurdert i forbindelse med jevnlig revidering av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.
- III. Tidsavgrenset finansiering av nye tiltak og satsinger på sektordepartementenes områder, som er prioritert av både Kunnskapsdepartementet og sektordepartementet.

Rutiner for departementenes involvering i disponeringen av 53-posten:

Alle beslutninger knyttet til 53-posten skal forankres i den ordinære budsjettprosessen.

Utover føringene i langtidsplanen, gis styringssignaler og forventninger for 53-posten gjennom KDs budsjettproposisjon og i tildelingsbrevet til Forskningsrådet fra KD som etatsstyrer.

Forskningsrådet fremmer forslag knyttet til 53-posten i sine budsjettforslag, både vekstforslag og omprioriteringsforslag (nullvekst). I budsjettforslaget må det fremkomme hvor mye som frigjøres fra tidsavgrensede budsjettformål. Forskningsrådet bør så langt det er mulig inkludere en oversikt over fordelingen av tildelingen mellom de tre retningslinjene i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse).

Under følger rutiner for departementenes arbeid med forslag knyttet til 53-posten, sortert under de tre retningslinjene:

Retningslinje I og II:

- Ved inngangen til ny langtidsplanperiode skal det vurderes om det er behov for omprioriteringer mellom budsjettformål på posten i lys av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer slik de kommer til uttrykk i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.
- Tilsvarende skal det ved overgangen til ny programperiode i EU og ny strategiperiode for Panorama-strategien vurderes om det er behov for endringer i de internasjonalt rettede ordningene.
- Utover nødvendige endringer som følge av punktene over, bør finansieringen innenfor retningslinje I og II være mest mulig stabil og forutsigbar.
- Det er KD som beslutter endringer dersom tilpasninger må gjøres underveis i en langtidsplanperiode. KD må ha dialog med berørte departementer og Forskningsrådet om eventuelle større omprioriteringer på posten.

Retningslinje III:

- Initiativet til finansiering/samfinansiering over 53-posten av et bestemt budsjettformål kan komme fra sektordepartementene, KD eller Forskningsrådet (gjennom Forskningsrådets budsjettforslag).
- Det berørte departementet må selv prioritere forslaget og fremme et satsingsforslag/omprioriteringsforslag til marskonferansen på eget budsjett hvor det også foreslås en medfinansiering over 53-posten. Dette gjelder også dersom initiativet kommer fra KD eller Forskningsrådet. I forslaget må det oppgis hvor lang tid tiltaket foreslås finansiert over 53-posten. KD må fremme et tilsvarende forslag for finansieringen over 53-posten.
- Regjeringen tar endelig stilling til forslaget i augustkonferansen.

Beslutningen (inkludert hvor lang tid tiltaket skal finansieres over 53-posten) kommuniseres i KDs og de berørte fagdepartementenes budsjettproposisjon og i KDs tildelingsbrev til Forskningsrådet som etatsstyrer.